národní
úložiště
šedé
literatury

Výsledek účtu kultury ČR za rok 2017

Český statistický úřad - Odbor statistik rozvoje společnosti; Národní informační a poradenské středisko pro kulturu - Odbor informací a statistik kultury
2019

Dostupný z http://www.nusl.cz/ntk/nusl-409492

Dílo je chráněno podle autorského zákona č. 121/2000 Sb.

Tento dokument byl stažen z Národního úložiště šedé literatury (NUŠL).

Datum stažení: 17.04.2024

Další dokumenty můžete najít prostřednictvím vyhledávacího rozhraní nusl.cz .

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD

Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

VÝSLEDKY ÚČTU KULTURY ČR ZA ROK 2017

Praha 2019

Český statistický úřad

Národní informační a poradenské středisko pro kulturu

Zpracoval:

NIPOS – Centrum informací a statistik kultury

ČSÚ – Odbor statistik rozvoje společnosti

OBSAH

1. Úvod 5

1.1. Vymezení a členění sektoru kultury 5

1.2. Zdroje dat a související problémy 8

2. Hospodaření kulturních institucí v roce 2017 9

2.1. Zdroje financování kultury 9

2.2. Mikroekonomický pohled 11

2.2.1. Finanční hospodaření 11

2.2.2. Spotřeba živé práce 12

2.2.3. Investice 14

2.2.4. Zahraniční obchod 14

2.2.5. Naturální ukazatele 15

3. Makroekonomický pohled 15

4. Závěr 17

5. Seznam zkratek 19

6. Použité zdroje a literatura 20

7. Tabulková příloha 21

1. Úvod

Satelitní účet kultury ČR (dále také „účet kultury“) byl v návaznosti na růst významu sledování ekonomického rozměru kultury a úkol vyplývající z usnesení vlády ČR č. 1452 z roku 2008 poprvé zpracován v ověřovacím provedení za referenční rok 2009. v průběhu sestavování účtu i v rámci hodnocení jeho výsledků za rok 2009 a za rok následující se ukázalo, že některé předpoklady a záměry obsažené v původním metodickém manuálu k účtu nemohly být zcela naplněny, resp. musely být poopraveny.

Pro prvé ověřovací sestavení kulturního účtu za rok 2009 byl sektor kultury vymezen v rámci dohody zainteresovaných institucí (MK ČR resp. NIPOS a ČSÚ). Na podzim roku 2011 byl však ukončen projekt ESSnet Culture organizovaný Eurostatem, jehož úkolem - mimo jiné - bylo jednotné vymezení sektoru kultury v rámci celé EU. Výsledky výše uvedeného projektu byly zapracovány do novelizované metodiky sestavení kulturního účtu a staly se východiskem pro sestavení účtu za rok 2010 a následující léta.

Co se zmíněných změn – v porovnání s původním pojetím kulturního účtu za rok 2009 – týče, byl sektor kultury rozšířen o některé maloobchodní činnosti (NACE 47.63, 78 a 79), překladatelské a tlumočnické služby (NACE 74.30), pronájem videokazet a disků (NACE 77.22) a umělecké vzdělávání (NACE 85.52). Nutno dodat, že některé maloobchodní aktivity (NACE 47.78 a 79) se však vztahují ke kultuře jen částečně a odpovídající data je proto nezbytné složitými postupy kvantifikovat (resp. částečně i odhadovat).

Další odlišnosti oproti prvému ověřovacímu zpracování účtu spočívaly v rozsahu a kvalitě zjištěných dat. Pomocí doplňkových zjišťování (např. v uměleckých řemeslech, či v archivech) se postupně rozšiřoval okruh respondentů, jejichž data jsou k sestavení kulturního účtu využita. Svůj význam pro kvalitu dat měla také skutečnost, že si respondenti začali postupně zvykat na vykazování ekonomických údajů, které byly do statistických šetření KULT zavedeny v referenčním roce 2009.

Z výše uvedeného je patrné, že srovnávání výsledků účtů kultury v celé časové řadě má nemalá úskalí. Zejména data za referenční rok 2009, která vycházejí z užšího vymezení sektoru kultury, nejsou s daty za pozdější roční období v přijatelné míře porovnatelná. Tuto skutečnost je třeba mít - při práci s uvedenými údaji - vždy na paměti.

V roce 2015 byl usnesením vlády ČR č. 266 k návrhu Státní kulturní politiky na léta 2015 – 2020 (s výhledem do roku 2025) úkol týkající se sestavování Satelitního účtu kultury prodloužen do dalšího období.

1.1. Vymezení a členění sektoru kultury

Před vlastním zjišťováním a hodnocením ekonomického rozměru kultury je nutné jasně určit rozsah a strukturu objektu, který je předmětem našeho zájmu. Nejdříve je třeba odlišit jeho vymezení z pohledu věcného od vymezení průřezového charakteru, které vychází z účelu resp. funkce a z průběhu dějů v čase. v prvém případě lze hovořit o jednotlivých oblastech či sférách, poskytovatelích, kulturních a kreativních sektorech kultury a ve druhém o tzv. kulturním cyklu.

V souladu s dostupnými mezinárodními dokumenty (EUROSTAT, UNESCO, OECD) rozlišujeme tyto kulturní oblasti či odvětví označené „O 11 – O 19“ (s uvedením CZ - NACE):

- kulturní dědictví - O.11 (91.01, 02, 03, 47.78, 79)
- interpretační (scénické) umění - O.12 (90.01, 02, 04)
- výtvarné (vizuální) umění a řemesla - O.13 (74.10, 20, 90.03, část sekce C)

- periodický a neperiodický tisk - O.14 (58.11,13, 63.91, 74.30, 47.61, 62)
- audiovizuální a interaktivní média – O.15 (58.21, 59.11, 12, 13, 14, 20, 60.10, 20, 47.63, 77.22)
- architektura – O.16 (71.11)
- reklama – O.17 (73.11)
- umělecké vzdělávání – O.18 (85.52)
- správa kultury vč. její podpory – O.19 (84.11 - část, 12 - část, 94.99.2)

Z praktických důvodů, souvisejících s problémy se získáním a členěním potřebných dat, je nutné výše uvedené oblasti doplnit o další blíže neurčenou oblast, kterou budeme nazývat „neznámá oblast “.
V rámci jednotlivých oblastí rozeznáváme kulturní činnosti (představují či zprostředkovávají kulturní projevy) jako např. činnost muzeí a galerií a dále kulturní služby či statky (např. konzervace a archivace v rámci muzeí či originály zvukových nahrávek). Nositele uvedených kulturních činností, popř. služeb či statků, lze také souhrnně označit za poskytovatele kulturních statků a služeb (dále také „poskytovatele“). Mezi ně patří např. muzea, knihovny, divadla, kina, rozhlas či televize. Nutno dodat, že jejich počet je do značné míry dán pragmatickými důvody spočívajícími v dosažitelnosti statistických dat (zejména cestou statistických zjišťování). Jinými slovy řečeno to znamená, že data o některých významných kulturních aktivitách (např. uměleckých řemeslech, činnosti spisovatelů, malířů či sochařů apod.) v současné době nejsou, popř. z velké části nejsou k dispozici.
V souladu se zaměřením prováděných statistických šetření v kultuře (KULT) přiřazujeme stávající institucionálně vymezené poskytovatele (respondenty šetření) k obsahově vymezeným kulturním oblastem (odvětvím) tj. O.11 – O.19, takto:

- historická památka - (O.11)
- muzeum a galerie - (O.11)
- archiv - (O.11)
- knihovna - (O. 11)
- divadlo - (O.12)
- koncertní sál - (O.12)
- kulturní domy – (O.12)
- výstavní sál - (O.13)
- nakladatelství/vydavatelství - (O.14)
- výrobci a distributoři audiovizuálních děl - (O.15)
- rozhlas - (O.15)
- televize - (O.15)
- školy uměleckého vzdělávání – (O.18)
- organizace ochrany aut. práv - (O.19)
- ostatní poskytovatelé - (O.11 - O.19)

Jak je z uvedeného členění patrné, např. ve velmi významné oblasti architektonických činností (O.16) se žádný jednoznačně vymezený poskytovatel – z důvodu nedostatku odpovídajících dat získávaných statistickými šetřeními – nenachází. Obvykle je rozsah kulturních oblastí širší než činnosti poskytovatelů, kteří do nich jsou zařazeni. Poskytovatelé jsou tak svým způsobem vybranými (statisticky zvlášť sledovanými) reprezentanty jednotlivých oblastí, kteří však vyčerpávajícím způsobem celou oblast nepokrývají.
Za údaje o ostatních poskytovatelích se považují zjišťovaná data o činnosti v těch kulturních oblastech, které nelze jednoznačně přiřadit k předcházejícím poskytovatelům (např. maloobchodní prodej knih, starožitností, uměleckých předmětů, tvorba hudebních

nahrávek, služby designu, aktivity zpravodajských agentur, správní činnosti ministerstva kultury a jím řízených institucí atd.).
Z podobných důvodů jako v případě oblastí – tj. nemožnosti věrohodného rozčlenění souhrnných dat - je nutné předpokládat i tzv. „neznámého poskytovatele“. v této souvislosti je patrné, že postupné snižování významu (váhy) dat uvedených za neznámou oblast či neznámého poskytovatele v relaci k celkovým údajům za kulturu by mělo být projevem zdokonalování účtu kultury jako takového. To je však velmi obtížný a dlouhodobý úkol související zejména s možnostmi rozšiřování a prohlubování statistického výkaznictví (ochota respondentů, finanční možnosti a pracovní kapacity statistických pracovišť, snahy o snižování administrativní zátěže apod.).
Jak je z výše uvedeného zřejmé, členění poskytovatelů kulturních služeb, které je do značné míry ovlivněno možnostmi získání potřebných dat za danou sféru kulturních aktivit, se může se změnami ve statistickém zjišťování v čase měnit.
Lze použít i jiné členění sektoru kultury než je výše uvedené, které můžeme označit za výchozí či základní. Tak např. kulturní oblasti lze seskupit do čtyř tzv. sfér. Každá z nich odráží rozhodující příbuzné rysy několika oblastí. Za takovou skupinu příbuzných oblastí lze považovat sféru kulturního (hmotného a nehmotného) dědictví, kam patří např. památky, archeologická naleziště, muzea a galerie, archivy a knihovny, dále sféru živé originální umělecké tvorby (např. interpretační a výtvarné umění, umělecká řemesla, design, architektura, reklama) a sféru kulturních medií (např. film, televize, rozhlas, vydávání videoher a tisk). Čtvrtou sféru – ač ne ryze kulturní - by mohly tvořit správní (režijní) činnosti (včetně ochrany autorských práv a podpory kultury), které jsou s kulturou – jako s každou jinou oblastí lidských aktivit - neoddělitelně spojeny a dále umělecké vzdělávání.
Samozřejmě nemalý význam mají i jiná členění kulturního sektoru. Evropská Komise člení kulturu v zásadě na kulturní sektor a kreativní sektor. Prvý tvoří oblast tradičního umění (výtvarné a interpretační umění, kulturní dědictví) a oblast kulturních průmyslů (film a video, televize a rozhlas, videohry, hudba, knihy a tisk), druhý – kreativní sektor tvoří oblast kreativních průmyslů (design, architektura a reklamní průmysl) a oblast příbuzných odvětví (výroba PC, přehrávačů apod.). Jak dále uvidíme, toto členění má mimo jiné nemalý význam z pohledu uplatňování tržních vztahů v kultuře a následně i rozdílných ekonomických výsledků kulturních oblastí.
V souvislosti s vymezením kultury z pohledu účelu či času hovoříme o druhém rozměru kultury - kulturním cyklu. Ten představuje souhrn fází či etap členících kulturu (resp. její oblasti) na tvorbu či produkci, uchovávání hodnot, šíření kulturních služeb a statků, obchod s nimi, vzdělávání a spotřebu kulturní produkce. Průřezový charakter pojetí kulturního cyklu svým způsobem sektor kultury jako takový překračuje a zasahuje také do jiných odvětví či sfér lidských aktivit (např. vzdělávání, obchod).
Co se týče faktoru času, lze mezi kulturním cyklem a kulturními sférami (skupinami oblastí) nalézt určité styčné body. Zatímco cyklus lze připodobnit k momentálnímu řezu právě probíhajícími kulturními aktivitami, tak sféry člení kulturu z pohledu času. s určitou mírou zobecnění lze říci, že kulturní dědictví vychází z minulosti, živá tvorba produkující kulturní služby a statky spotřebovávané v daném čase a na daném místě se váže na přítomnost a média rozšiřující zmíněné služby a statky směřují do budoucnosti.
K výše vymezeným čtyřem sférám lze dodat, že zároveň představují základní etapy kulturního cyklu (uchovávání kulturních hodnot, jejich tvorbu, šíření kulturních služeb a statků, umělecké vzdělávání a související správní činnosti).

Jak ukázaly již výsledky prvého zpracování kulturního účtu za rok 2009, z ekonomického pohledu se vine silná dělicí čára mezi tzv. „tradičními“ a „novými“ kulturními obory či odvětvími. Mezi prvými lze uvést na čelném místě celou sféru kulturního dědictví a dále část živé originální umělecké tvory (divadlo, soubory, festivaly, výstavní sály a kulturní domy a režijní činnosti v kultuře). Tyto aktivity v zásadě nejsou finančně soběstačné a směřuje k nim 50 - 60 % veřejných výdajů na kulturu. Naopak tomu je v případě pořizování zvukových nahrávek, televizního a rozhlasového vysílání, výroby a distribuce audiovizuálních děl, tvorby videoher, architektonických, návrhářských a reklamních činností.
K otázce členění sektoru kultury je třeba dodat, že může být různorodé. Pro jeho odpovídající postižení je podstatné získat potřebná data za co nejnižší části celku, kterým je kulturní sektor jako takový, tj. za jednotlivé oblasti či poskytovatele kulturních služeb. S jejich využitím lze následně uspokojit informační potřeby spojené s různým členěním kulturního sektoru.

1.2. Zdroje dat a související problémy

K sestavení účtu kultury se využívají různorodá data z administrativních zdrojů i ze statistických zjišťování. Do prvé skupiny patří v prvé řadě údaje z veřejných rozpočtů (státní rozpočet a místní rozpočty). Také sem patří dostupné údaje na internetu, obsahující data o některých poskytovatelích kulturních služeb.
Druhou skupinu tvoří zejména data získaná šetřením v domácnostech (cestou tzv. rodinných účtů) a dále statistickým zjišťováním přímo u kulturních institucí (pod označením KULT). Šetření v domácnostech provádí ČSÚ, který šetří také držitele licencí rozhlasového a televizního vysílání. Data od naprosté většiny dalších kulturních institucí (poskytovatelů) sbírá pomocí výše zmíněného šetření KULT (MK) NIPOS. Některá data (zejména o zpravodajských agenturách, činnosti architektů, fotografické činnosti a činnosti reklamních agentur, maloobchodu atd.) jsou získávána v rámci šetření tzv. podnikové statistiky ČSÚ (SBS). Ze statistického zjišťování tohoto úřadu (NI 1-01) jsou získávána také data o neziskových institucích (včetně organizací ochrany autorských práv).
V referenčním roce 2014 byla - v návaznosti na záměry Eurostatu a dle specifikace výrobků uměleckých řemesel provedené Národním ústavem lidové kultury - zkvalitněna metodika kvantifikace obratu zahraničního obchodu s kulturními službami a statky. O rok později došlo k významnému posunu v souvislosti s využitím nového zdroje dat charakterizujícího celkový rozsah živé práce vynaložené v kulturních aktivitách a to jak v institucích s převažující kulturní činností, tak i mimo ně (Výběrové šetření pracovních sil).
Pro potřeby sestavení účtu se dále využívají různé doplňkové zdroje informací. Některé údaje o zaměstnanosti lze čerpat ze statistiky práce a mezd a také z Registru ekonomických subjektů (počty pojištěnců). Uvedená zjišťování provádí ČSÚ, který také dodává makroekonomická data z národního účetnictví (zejména ve formě matice dodávek a užití).
Údaje o archivech má k dispozici MV ČR, některé informace o kinech Unie filmových distributorů atd.
Konečně informace o některých kulturních institucích a aktivitách nezahrnutých do pravidelných statistických šetření jsou zjišťována NIPOS u vybraných respondentů jednorázově formou tzv. doplňkových šetření (archivy, umělecká řemesla, amatérská divadla atd.).
Nutno dodat, že se na mapě statistického sledování sektoru kultury najdou ještě “bílá místa”. Některé činnosti prozatím nejsou statistickým zjišťováním pokryty (např. archeolo-

gická naleziště), zatímco jiné jsou pokryty jen částečně (např. umělecká řemesla). Ani v případě zahrnutí daných kulturních aktivit do statistického zjišťování však není získání potřebných údajů snadné. Základní překážkou je vysoká míra neodpovědí (nonresponse) a to zejména v případě ekonomických údajů, které jsou pro sestavení kulturního účtu nezbytnou podmínkou.

Získáním dat však nesnáze nekončí. Je třeba se vypořádat s problémy souvisejícími s klasifikacemi (CZ-NACE, CZ-COICOP, CZ-ISCO). Údaje o kulturních činnostech jsou velmi často zahrnuty v agregovaných položkách s jinými aktivitami. v případech, kdy nejsou, bývá z úsporných důvodů výběrový soubor šetření nedostatečně velký na to, aby bylo možno získat a dopočítávat výsledky v potřebném jemném členění (např. na čtyři místa CZ-NACE). Jednou věcí je získat data (velmi často ne zcela úplná a „čistá“, popř. v jiném než potřebném členění) a druhou získat je v potřebném či přijatelném časovém termínu. Data o veřejných výdajích jsou k dispozici zhruba pět měsíců, údaje o výdajích domácností osm a o podnicích či neziskových institucích až třináct měsíců po referenčním období. Podobné to je s dopočtenými údaji sbíranými od kulturních institucí (poskytovatelů). Nejpozději jsou dosažitelná data ze systému národního účetnictví (více než rok po referenčním období), která jsou navíc postupně zpřesňována. v porovnání s koncem referenčního období (roku) jsou proto výsledky účtu kultury o cca 16 měsíců opožděny.

Samozřejmě nemalé rozdíly jsou i v kvalitě informací. Vysokou věrohodnost lze předpokládat u dat týkajících se veřejných výdajů na kulturu, která vycházejí z čerpání státního rozpočtu. Problematičtější v tomto směru jsou všechny údaje zjištěné statistickým šetřením, ať už v domácnostech (rodinné účty, výběrové šetření pracovních sil), tak zejména specializovanými zjišťováními v kulturních institucích (výběrová statistická šetření KULT prováděná NIPOS a ČSÚ), dalšími šetřeními ČSÚ v podnicích a šetřeními doplňkovými. Kvalita těchto dat je ovlivněna všemi problematickými okolnostmi, počínaje úplností základního souboru respondentů, metodami sestavení výběrového souboru, mírou neodpovědí, úrovní dopočtů apod.

2. Hospodaření kulturních institucí v roce 2017

2.1. Zdroje financování kultury

Celková výše finančních zdrojů vstupujících do sektoru kultury dosáhla v roce 2017 více než 252,2 mld. Kč (viz tab. č. 1 v příloze). v porovnání s rokem předcházejícím to bylo o 19,3 mld. Kč (o téměř 8,3 %) více. Použitelnými zdroji se rozumí veškeré provozní příjmy (snížené o zaplacené daně), investiční dotace, přijaté úvěry a půjčky (bez splacených), vlastní vklady, dary apod. získané institucemi s převažujícími kulturními aktivitami během referenčního roku.

Co se původu finančních zdrojů týče, největší část jich pochází z oblasti finančních a nefinančních podniků (dále také “podniky”), na druhém místě jsou domácnosti, na třetím veřejné rozpočty, dále neziskové instituce a na posledním místě je mezinárodní prostředí (uvedené pořadí se po řadu let nemění).

V jednotlivých oblastech (odvětvích) kultury je obrázek podílů zdrojů financování poněkud odlišný. Zatímco v kulturním dědictví, interpretačním umění, uměleckém vzdělávání a v činnostech správního charakteru jsou rozhodující veřejné rozpočty (se zhruba 50 % podílem), v tržně orientovaných odvětvích (výtvarné umění, tisk, média, architektura, reklama) to jsou zdroje podniků a domácností.

Jak je zřejmé z následující tabulky zachycující strukturu finančních zdrojů v pětileté časové řadě (2012 - 2017) jsou patrné tendence růstu podílu domácností a podniků na celkových zdrojích a stagnace podílu veřejných rozpočtů. Absolutní úroveň ostatních zdrojů je poměrně nízká a výkyvy jejiich relativních podílů jsou proto velmi proměnlivé. S ohledem na stagnaci veřejné podpory kultuře lze pozitivně hodnotit růst stupně soběstačnosti kulturních organizací (relace tržeb za vlastní výkony k celkovým výdajům) ve stejném období (o 5,4%).

Podíl jednotlivých zdrojů na financování kultury (v %)

Původ zdroje	2012	2013	2014	2015	2016	2017	Index 2017/2012 v %
Veřejné rozpočty	14,5	15,8	15,9	15,1	14,4	14,2	97,9
Domácnosti	19,3	19,5	20,2	19,8	20,6	19,7	102,1
Podniky	62,2	62,5	61,8	62,3	61,5	63,2	101,6
Neziskové instituce	3,2	1,1	1,1	1,6	2,6	2,2	68,8
Ostatní svět	0,8	1,1	1,0	1,2	0,9	0,7	87,5

Z veřejných rozpočtů bylo v roce 2017 věnováno na kulturu téměř 35,8 mld. Kč, tj. o 2,2 mld. Kč (o 6,5 %) více než v roce předcházejícím. Tato částka představuje konsolidované provozní a investiční výdaje organizačních složek státu, územních samosprávných celků a státních mimorozpočtových fondů (fondu kultury a fondu pro podporu a rozvoj české kinematografie) na bázi pokladního plnění.

Z celkové výše výdajů bylo více než 31,7 mld. Kč určeno na provozní účely a více než 4,1 mld. Kč na investice. Veřejné výdaje na provoz tak v porovnání s předešlým rokem vzrostly o 6,7 % a výdaje na investice o 5,1 %. Z pohledu úrovně veřejných zdrojů bylo nejvíce - jak provozních, tak i investičních prostředků - vydáno na kulturu z obecních a městských rozpočtů (téměř 46 %) a to zejména do oblasti kulturního dědictví, interpretačního umění a uměleckého vzdělávání.

Celková finanční částka věnovaná kultuře v roce 2017 představovala téměř 1,99 % veřejných rozpočtů.

Nepřímou pomoc státu kultuře je nemožné kvantifikovat, mimo jiné i proto, že její část může přicházet i prostřednictvím výdajů domácností a podniků (snížení základu daně v případě daru kulturní instituci).

Výdaje domácností na kulturu se v roce 2017 v porovnání s předcházejícím rokem o více než 3,9 % zvýšily a dosáhly téměř 49,8 mld. Kč. Jejich váha v celkových finančních zdrojích kultury má dlouhodobě rostoucí tendenci.

Výdaje domácností směřovaly zejména do sféry médií a tisku (televize, rozhlas, kino, knihy a tisk atd.) a to ve výši 33,5 mld. Kč, což představuje z celkových výdajů domácností více než dvoutřetinový podíl. Mnohem méně prostředků domácnosti vydaly v oblasti kulturního dědictví, živé umělecké tvorby (interpretační a výtvarné umění) a uměleckého vzdělávání (celkem 10,1 mld. Kč). Výdaje domácností na kulturu mají nejčastěji podobu vstupného, nákupu občerstvení a upomínkových předmětů, řemeslných výrobků, koncesionářských poplatků, jiných poplatků za služby, úhrad školného, zápisného a úhrad nákupů zboží kulturní povahy (knihy, časopisy, obrazy, starožitnosti atd.).

Pohyb finančních prostředků se v rámci kulturního účtu zachycuje v tzv. domácím (nikoli v národním) pojetí, tj. včetně nerezidentů v tuzemsku a bez rezidentů v zahraničí. Z toho je patrné, že výdaje domácností na kulturu kvantifikované v kulturním účtu jsou ovlivněny i rozsahem cestovního ruchu (výdaji uskutečněnými zahraničními návštěvníky).

Podíl výdajů domácností na kulturu na celkových spotřebních výdajích domácností dosáhl v roce 2017 zhruba 3,7 % (tj. o 0,1 proc. bodu méně než v r. 2016).
V rámci ostatních zdrojů financování kultury (66,1 % podíl na celkových zdrojích) mají nejvýznamnější postavení finanční a nefinanční podniky (159,3 mld. Kč), dále nevládní neziskové instituce (necelých 5,7 mld. Kč). Jevovou formou zmíněných zdrojů bývají příjmy z kulturních institucí za služby, výrobky či zboží, popř. navýšení stavu úvěrů a půjček a vlastní vklady.

Zdrojem doplňkového charakteru byly prostředky ze zahraničí (1,7 mld. Kč), které byly v porovnání s předcházejícím rokem o 0,3 mld. Kč nižší (dotace, granty apod.). Co se týče rozdělení do jednotlivých oblastí, směřovaly ostatní zdroje zejména do reklamy (79,5 mld. Kč), médií (23,9 mld. Kč) a tisku (21,0 mld. Kč). Na druhé straně méně do oborů živé umělecké tvorby, ve kterých tradičně převažuje účast zdrojů veřejných.
Z pohledu objemu použitých finančních zdrojů byla mezi oblastmi na prvém místě reklama (před audiovizuálními médii a tiskem) a mezi vybranými poskytovateli kulturních služeb televize (před muzei a galeriemi a divadly) – viz tab. č. 1 a č. 2 v příloze.
Celkový objem finančních zdrojů kultury vykazuje od roku 2014 rostoucí tendenci (průměrné roční tempo činí 3,8 %). Bezesporu to souvisí s postupným návratem ekonomického oživení počínajícího právě v uvedeném roce.
Nutno dodat, že rozdílná míra uplatnění zdrojů v jednotlivých kulturních oblastech je odrazem odlišné úrovně rozvoje tržních vztahů v kulturním sektoru. Zatímco se veřejné zdroje nejvíce angažují v oblasti kulturního dědictví, uměleckého vzdělávání, interpretačního umění a správy, tak domácnosti a zejména podniky v oblastech tisku, audiovize, reklamy a architektury.

2.2. Mikroekonomický pohled

2.2.1. Finanční hospodaření

Tabulky č. 3, 4 a 10 uvedené v příloze umožňují hodnotit základní ekonomické ukazatele z výkazů zisku a ztrát kulturních institucí získané zejména z ročních zjišťování podnikového charakteru (výkazy P 5 – 01, NI a KULT). Je třeba dodat, že podniky jsou v rámci těchto šetření zařazovány do jednotlivých odvětví či oborů dle zásady převažující části tržeb, a tak jejich veškeré tržby nutně nepocházejí z aktivit kulturního charakteru. Na druhé straně nejsou zahrnuty podniky, které mohou provozovat i kulturní činnosti, avšak převažující část jejich tržeb souvisí s aktivitami ne - kulturními. Cenou za úplnější pohled, který tak získáváme, je nižší přesnost (resp. „odvětvová“ jemnost či čistota) zjištěných dat.
Jak ukazují tab. č. 3, 4 a 10, hospodaření sektoru kultury skončilo v roce 2017 kladným hospodářským výsledkem ve výši 15,6 mld. Kč. Tato částka zhruba odpovídá ziskové marži (zisk po zdanění dělený tržbami) ve výši 6,1 % (tj. o 0,7 p. b. méně než v roce 2016). Nicméně, také tento výsledek svědčí o tom, že ekonomické oživení patrné od roku 2014 kulturu stále ještě neopustilo.
V porovnání s rokem 2016 se však základní ukazatele finančního hospodaření vyvíjely méně příznivě. Růst celkových příjmů svým tempem zaostal za výdaji (6,7 % oproti 7,1 %). V této souvislosti v porovnání s rokem 2015 i 2016 poklesla zisková marže (relace zisku po odpočtu daně z příjmu k tržbám za vlastní výkony) a to z 8,4 % na 6,8% a na konečně na 6,1 % v roce 2017.

Z pohledu jednotlivých kulturních oblastí byl patrný méně příznivý trend hospodaření nejen v tradičních oblastech kultury (kulturní dědictví a interpretační umění), ale i v tisku a v audiovizuálních médiích.
Úroveň hospodaření jednotlivých oblastí kultury a poskytovatelů kulturních služeb je však tradičně značně rozdílná. Zatímco v kulturním dědictví a v interpretačním umění bylo dosaženo nemalé ztráty (archivy, knihovny, divadla, festivaly, kulturní domy), jiná odvětví byla naopak značně zisková (reklama, architektura). Také v médiích a tisku byl dosažen zisk, v porovnání s rokem 2016 však byl o více než 9 % nižší.
Podle stupně ekonomické soběstačnosti lze v rámci sektoru kultury rozlišit dvě – dlouhodobě přetrvávající – sféry hospodaření. Do prvé patří oblasti tradičního umění orientované spíše na publikum a návštěvnost, pro které je nepostradatelná finanční podpora z veřejných zdrojů (kulturní dědictví, divadla, soubory, festivaly atd.) a do druhé – orientované na trh – lze zařadit sféru kreativních aktivit (reklama, architektura, design) a dále média a tisk.
To je zřejmé i na úrovni stupně soběstačnosti (relace tržeb za vlastní výkony k celkovým výdajům), který při průměrné výši 89,5 % dosahuje např. v tvorbě videoher 138,4 %, v designu 112,3 % a v architektuře 109,8 %. Na druhé straně v kulturním dědictví jen 49,7 % a v interpretačním umění 35,3 %.

2.2.2. Spotřeba živé práce

Kvantifikace rozsahu práce vstupující do kulturních aktivit je poměrně složitá. Pracovní zapojení má více forem, z nichž je relativně nejpřesněji evidován rozsah práce zaměstnanců s pracovní smlouvou. Problematičtější je postižení prací na základě dohod, prací dobrovolníků a také zapojení OSVČ či podnikatelů a jejich rodinných příslušníků.
Počínaje referenčním rokem 2015 je možné využít dvou rozdílných zdrojů dat. Spolu s klasickými statistickými šetřeními v kulturních institucích (KULT, SBS, NI a doplňková zjišťování) přichází nově v úvahu tzv. Výběrové šetření pracovních sil (dále také „VŠPS“), které má – za cenu nižší přesnosti – širší záběr. Umožňuje tak postihnout různorodé pracovní zapojení v kulturních aktivitách, i mimo ně.
Tabulka č. 7a obsahuje údaje o zaměstnanosti a mzdách v kultuře vycházející z klasických šetření podnikového charakteru řady KULT (MK). Podle jejích výsledků v kultuře v roce 2017 pracovalo více než 96 tis. pracovníků, z toho téměř 84,6 tis. zaměstnanců (přepočtený stav) a 11,4 tis. dobrovolníků bez nároku na odměnu. Nad tento počet lze zřejmě předpokládat dalších několik tisíc osob pracujících v resortu na základě dohod o pracovní činnosti či v postavení osoby samostatně výdělečně činné (jejich počet výše uvedená zjišťování nepostihují). Pokud bychom přepočetli výši vykázaných ostatních osobních výdajů a honorářů v kultuře pomocí průměrných mezd, dojdeme k počtu dalších cca 18 tis. pracovníků zapojených na základě dohod a autorských smluv (v přepočtu na plnou pracovní dobu). To je celkem více než 102 tis. osob (v přepočtu na plnou pracovní dobu) a k tomu více než 11 tis dobrovolníků, kteří pracují v institucích s převažující kulturní činností.
Průměrná hrubá měsíční mzda v kultuře v roce 2017 dosáhla 27 643 Kč. V porovnání s předcházejícím rokem se zvýšila o 5,2 % (reálně jen o 2,6 %), avšak ve srovnání s průměrnou mzdou dosaženou v celé ekonomice (31 661 Kč) byla o 4 018 Kč (o 12,7 %) nižší. Jak je zřejmé v porovnání s předcházejícími léty se zaostávání mezd v kultuře výrazně prohloubilo. Zatímco v r. 2015 dosahovala průměrná hrubá mzda v kultuře 91,9 % celostátní úrovně, v roce 2016 to bylo 89,1 % a v roce 2017 jen 87,3 %. Zejména v případě kultury

platí, že průměr (jako charakteristika celého souboru) má velmi nízkou vypovídací schopnost. Také do oblasti mezd se promítají podstatné rozdíly v úrovni hospodaření dvou odlišných sfér sektoru kultury - tradičních odvětví na straně jedné - a médií, tisku a kreativních oborů na straně druhé (viz tab. č. 10). Zatímco v sektoru klasických kulturních odvětví průměrná měsíční mzda stěží přesáhla 23 tis. Kč, tak v tisku to bylo více než 32 tis. Kč, v reklamě a architektuře více než 31 tis. Kča v médiích až přes 40 tis. Kč.
Celkově stále platí, že více než 90 % zaměstnanců v sektoru kultury pracovalo v odvětvích s nižší než celostátní průměrnou mzdou (tab. č. 7 a). Navíc se pomyslné nůžky znázorněné úrovní mezd v kultuře a v ekonomice jako celku rozevíraly. v pětiletém období mezi roky 2012 a 2017 rostla nominální průměrná mzda v kultuře mnohem pomaleji než celostátní průměrná mzda (průměrně ročně o 2,1 % v porovnání s 3,2 %).
Oproti minulým letům však v porování s dynamikou produktivity práce propočtené z HPH průměrná mzda v kultuře v zásadě srovnala krok. Obě hodnoty v pětiletém období vzrostly téměř shodně (průměrná mzda o 10,65 % a produktivita práce o 10,70 %).

Výběrové šetření pracovních sil prováděné ČSÚ rozšiřuje pohled na spotřebu živé práce vynaložené v kulturních aktivitách o instituce s převažující jinou než kulturní činností a dále o zapojení podnikatelů, popř. jejich rodinných příslušníků (viz tab. č. 7 b). Určité omezení spočívá ve skutečnosti, že neposkytuje údaje o finančních nákladech vynaložené práce a o počtu dobrovolných pracovníků.
Celkový rozsah pracovního zapojení v kulturních aktivitách (včetně institucí ne – kulturního zaměření) vzrostl v porovnání s rokem 2016 jen minimálně – přibližně o tis. zaměstnaných osob – a v roce 2017 představoval 226,5 tis. pracujících osob, z tohoto počtu bylo 83,8 tis. podnikatelů. Ze zbývajícího počtu 142,7 tis. osob bylo 117,9 tis. osob zaměstnáno na plný pracovní úvazek a 24,1 tis. osob na úvazek částečný či formou dohody o pracovní činnosti (popř. dohody o provedení práce) nebo pracovalo jako pomáhající rodinní příslušníci (0,7 tis. osob).
Výsledky uvedeného šetření umožňují kvantifikovat spotřebu živé práce v členění na instituce (právnické či fyzické osoby) s kulturní a s ne-kulturní převažující činností. Z celkového počtu 226,5 tis. pracujících osob jich v jiných než kulturních institucích pracovalo 45,4 tis., tj. necelých 20 %. Ze zbývajícího počtu 181,1 tis. pracovníků kulturních institucí bylo aktivních 87,7 tis. (48,4%) v povoláních kulturního charakteru (např. jako zpěváci, herci či designéři) a 93,4 tis. (51,6 %) v povoláních ne-kulturního zaměření (administrativa, účetnictví, IT profese atd.).
Jak je zřejmé, kulturní činnosti (povolání) nejsou zvlášť silně centralizovány do kulturního sektoru, resp. institucí, jejichž větší část příjmů je generována kulturními aktivitami. Z celkového počtu těch, jejichž náplň práce má kulturní obsah (133,1 tis. osob) jich patří do kulturního sektoru zhruba 66 %.

Přepočtený počet zaměstnanců kulturního sektoru představuje 2,1 % z počtu zaměstnanců pracujících v celé ekonomice (měřeno mzdovými náklady by byla váha kulturního sektoru mírně nižší – 1,8 %).
Pokud bychom k institucím s převažující kulturní činností připočetli i zaměstnance kulturních profesí mimo kulturní sektor (z výsledků VŠPS), došli bychom k podílu 2,8 %. Konečně po započtení všech osob pracujících jak na plný pracovní úvazek či na základě dohod, tak i dobrovolníků a podnikatelů, by dosáhl podíl kulturních aktivit v ekonomice 4,3 %.

2.2.3. Investice

V porovnání s rokem 2016 se objem investičních výdajů snížil o 4,2 % (o téměř 0,6 mld. Kč) a dosáhl více než 13,7 mld. Kč.
Rozdílné ekonomické podmínky a výsledky kulturních institucí nacházejí svůj odraz také v investiční aktivitě. Při průměrné intenzitě investic v přepočtu 161,9 tis. Kč na zaměstnance v celém kulturním sektoru, to bylo v oborech tradičního umění jen 85,3 tis. Kč, v kulturních průmyslech (tisk a média) až 273,2 tis. Kč a v kreativních průmyslech až 202 tis. Kč.(viz tab. č. 10). Intenzita investic se v porovnání s rokem 2016 snížila zejména v oborech tradičního umění (o 18 %) a v menší míře také v kreativních průmyslech (o 9%), naopak vzrostla v kulturních průmyslech (o více než 40%).
Co se týče zdrojového krytí investičních výdajů, veřejné finanční zdroje se na něm podílely zhruba z 30 % (v oblasti kulturního dědictví to bylo 88,9 %), zahraniční zdroje z 0,3 % a vlastní popř. jiné ze zdroje zhruba ze 70 %.
Ve struktuře investic z pohledu hmotného a nehmotného majetku kolísá dlouhodobě podíl vydaných finančních prostředků na nehmotný majetek mezi 20 a 30 % (v roce 2017 činil 22,5 %). V období mezi roky 2012 až 2017 se podíl pořizování nehmotného majetku v porovnání s majetkem hmotným snižoval. Zatímco v roce 2012 dosáhl až 30%, v roce 2015 to bylo 28,6% a v roce 2017 jen 22,5 %. v krizovém období po roce 2009 tomu přitom bylo opačně. Bylo preferováno pořízování nehmotného majetku před hmotným. Jak se zdá, vývoj po roce 2012 v tomto směru nasvědčuje vyššímu uspokojování odložených potřeb v oblasti pořizování hmotného majetku.
Nejvyššího podílu výdajů na pořízení nehmotného majetku bylo dosaženo v oblasti médií (52 %) a - při značně nižším rozsahu investic – ve správě a podpoře kultury (71 %). Naopak podíl pořízení hmotného majetku v oblasti architektury překročil 98 % a v interpretačním umění 95%.

2.2.4. Zahraniční obchod

Pohled na hospodaření sektoru lze částečně doplnit daty o vývozu a dovozu kulturního zboží a služeb (viz tab. č. 9). v zahraničním obchodu se zbožím a službami kulturního charakteru bylo v roce 2017 dosaženo – podobně jako v předcházejících letech – kladného salda (3,1 mld. Kč). v porovnání s rokem 2016 se kladný přebytek obchodní výměny snížil o 13,8 % (0,5 mld. Kč), zejména pak v důsledku zhošení výsledků v oblasti reklamních služeb. Kladné výsledky naopak zaznamenaly oblasti audiovizuálních a interaktivních médií a periodického a neperiodického tisku. v těchto dvou oblastech došlo jak k navýšení kladného salda, tak i celkového objemu vývozu a dovozu a to zřejmě v souvislosti s pokračujícími aktivitami provozovatelů internetových obchodů na našem území.
K věrohodnosti výše uvedených výsledků je však třeba dodat, že uvedené údaje neodrážejí celý rozsah obchodní výměny v oblasti kultury (šetření v oblasti služeb jsou výběrová). Údaje o zahraničním obchodu se zbožím vycházejí z přeshraničního pojetí zahraničního obchodu. Jsou sice mezinárodně srovnatelné a mohou sloužit jako indikátor vývoje obchodu, ale nezohledňují faktickou změnu vlastnictví – zboží může být např. převáženo v rámci distribučních center jedné společnosti umístěných v různých zemích.
Případné porovnání s léty předcházejícími roku 2014 je ztíženo navíc tím, že metodika propočtu ukazatelů zahraničního obchodu byla v roce 2014 aktualizována v návaznosti na záměry Eurostatu v této oblasti a dále podle specifikace výrobků uměleckých řemesel provedené Národním ústavem lidové kultury.

2.2.5. Naturální ukazatele

Skutečností je, že se v sektoru kultury můžeme setkat s potížemi spojenými s odpovídajícím oceněním – zejména originálních – kulturních statků či služeb. Netýká se to jen samotného stanovení ceny, ale i jejího vývoje v čase. Také hospodaření některých kulturních institucí se primárně neřídí finančními kritérii a neprobíhá zcela na komerční bázi. Lze proto usuzovat, že působení ekonomických vztahů v kultuře je modifikované, ne-li částečně limitované.
Z omezených možností finančního postižení kulturního dění vyplývá, že bychom měli pohled na kulturu doplnit o vyhodnocení vývoje základních naturálních ukazatelů. Ty jsou v zásadě dvojího druhu. Jako kapacitní ukazatele (počet sedadel v divadlech, počet sbírkových předmětů v muzeích či rozsah knihovního fondu v knihovnách) odrážejí stranu nabídky a jako ukazatele participace (počet diváků, čtenářů či návštěvníků) vyjadřují objem poptávky.
Nejhrubším ukazatelem nabídkové strany kulturního vyžití je počet vybraných poskytovatelů kulturních služeb (památek, muzeí, knihoven, divadel, držitelů licencí rozhlasového a televizního vysílání atd.). V roce 2017 byla v rámci šetření KULT zjišťována data od 9 080 poskytovatelů (tj. o 0,4 % méně než v roce 2016). Největší nárůst počtu poskytovatelů zaznamenali vydavatelé neperiodického a periodického tisku, naopak největší pokles hudební tělesa (viz tab. č. 12) a to z důvodu nutného omezení statistického šetření v oblasti neprofesionálních hudebních těles.
Důvody změny počtu poskytovatelů kulturních služeb však mohou být různé, od reorganizace, integrace a jiných organizačních změn až po ekonomicky opodstatněný vznik či zánik nových subjektů. v neposlední řadě mohou spočívat také v nedokonalostech registru poskytovatelů obesílaných statistickými dotazníky a v jejich postupném odstraňování.
Vhodnější pro charakteristiku změn v oblasti kulturních služeb jsou ukazatele na straně poptávky, zejména pak počet návštěvníků, resp. návštěv (na 10 tis. obyvatel) základních poskytovatelů kulturních služeb. Jak je z tab. č. 13 zřejmé, oproti předcházejícímu roku se v roce 2017 zvýšila návštěvnost o 0,2 % (týkalo se to zejména muzeí a galerií, výstavních sálů a knihoven). Naopak - jako i v předcházejícím roce – se snížil počet vydaných titulů (o více než 30 %), celkový náklad v oblasti tisku (o 12 %) a počet vysílacích hodin na jednoho držitele licence rozhlasového a televizního vysílání (o 18 % a 1,3 %).
Celková úroveň relativní návštěvnosti (86 134 návštěv) by jinými slovy mohla znamenat, že každý obyvatel ČR v tomto roce navštívil průměrně (bezmála) devětkrát nějakou kulturní akci či zařízení. Není však tomu zcela tak, protože návštěvnost kulturních akcí ovlivňuje také cestovní ruch, množství a složení zahraničních hostů (turistů).

3. Makroekonomický pohled

Charakteristiku úrovně hospodaření kultury, jako celku i jejích jednotlivých částí, zcela přirozeně provází otázka místa a váhy tohoto sektoru v ekonomice. Při hledání odpovědi je třeba využít údajů a metod národního účetnictví.
S ohledem na disponibilní data o sektoru kultury se jeví jako nejvhodnější pro vyčíslení makroekonomických ukazatelů výrobní (odvětvová) metoda výpočtu hrubého domácího

produktu (HDP). Podle ní se tento ukazatel rovná součtu hrubé přidané hodnoty zjištěné odpočtem mezispotřeby od hodnoty produkce (HPH) a čistých daní, tj. daní z daného odvětví snížených o dotace poskytnuté tomuto odvětví.

Vstupní data do propočtu by měla vycházet z údajů národního účetnictví, zejména pak z tabulek dodávek a užití. Tyto údaje představují svým způsobem optimální informační soustavu co do své komplexnosti, konzistence a mezinárodní srovnatelnosti. Uvedené přednosti jsou však vykoupeny vysokou pracností a z pohledu uživatelů dat dlouhou dobou čekání na (postupně upřesňované) výsledky.

Nutno dodat, že na základě těchto údajů lze makroekonomické ukazatele sektoru kultury spíše odhadovat než přesně kalkulovat. Je tomu tak zejména pro – z našeho pohledu – nevhodné členění dat v tabulkách dodávek a užití pouze do úrovně oddílů (na 2 místa NACE), zatímco jsou kulturní aktivity často až na úrovni tříd (4 místa CZ-NACE). Jedním příkladem za všechny mohou být architektonické činnosti v tabulkách dodávek a užití, které zahrnují celý oddíl 71 CZ-NACE. Za součást kulturního sektoru je však považována pouze třída 71.11. Data odpovídající kulturním aktivitám je nutno získávat složitým postupem s využitím znalosti různých vztahů – např. v úrovni produktivity práce mezi třídami či podílu spotřeby materiálu, energie a služeb na výnosech atd. – mezi údaji zjištěnými v rámci statistických šetření (podniková šetření, KULT, NI).

Z předběžných údajů obsažených v tabulkách dodávek a užití byla propočtena váha kulturního sektoru na celkové produkci ČR v roce 2016 v rozsahu 2,07 % (223,6 mld. Kč) a na hrubé přidané hodnotě v úrovni 2,13 % (91,4 mld. Kč).

Pomocí upřesněných údajů lze tato data poopravit. Podíl kulturního sektoru na celkové produkci lze odhadovat na 2,08 % (225,8 mld. Kč), jeho podíl na HPH ve výši 2,16 % (92,7 mld. Kč) a na HDP v úrovni 1,35 % (64,2 mld. Kč). Poměrně nižší objem HDP v porovnání s HPH je dán relativně nízkou úrovní daní vztahujících se ke kulturnímu sektoru a naopak vysokou částkou přijatých provozních dotací.

Z předběžných dat lze za rok 2017 předpokládat (odhadovat), že objem produkce v kulturním sektoru dosáhl 234,4 mld. Kč (2,03 % na celostátní produkci) a úroveň HPH 95,1 mld. Kč (tj. 2,10 % z celkové HPH vytvořené v ekonomice).

Ze statistiky národních účtů ČSÚ lze získat také údaje o kulturní produkci vytvořené organizacemi s jinou než převažující kulturní činností (např. televizní vysílání poskytovatelů internetových služeb). Celková kulturní produkce těchto organizací dosahovala v roce 2017 přibližné výše 74,1 mld. Kč. Pokud bychom přičetli tento odhad k celkové produkci kulturních organizací, mohli bychom vyčíslit celkovou kulturní produkci na 308,6 mld. Kč (2,67 % na celostání produkci).

Objem HDP vytvořeného v kultuře lze odhadovat v úrovni 68,9 mld. Kč (1,37 % z celkového HDP). Zejména díky zpřesňujícím odhadům výše daní z produktu v roce 2017 se odhad výše HDP v porovnání s rokem 2016 navýšil přibližně o 4,7 mld. Kč.

Výchozí předběžné údaje budou dále zpřesňovány a výše uvedený odhad se zřejmě mírně pozmění. Zatím však předběžná data nasvědčují tomu, že nárůst produkce mezi lety 2016 a 2017 (o 3,8 %) byl doprovázen ještě o něco výraznějším zvýšením mezispotřeby (o necelá 4,7 %) a naopak mírnějším růstem HPH (o necelá 2,6 %).

4. Závěr

V roce 2017 byl analyzován vývoj výsledků satelitního účtu kultury za období let 2010 – 2015 (viz. Vyhodnocení časové řady výsledků satelitního účtu kultury ČR za období let 2010 - 2015, *www.statistikakultury.cz/satelitni-ucet-kultury*).

Mezi nejvýznamnější závěry této analýzy patří poznatek o mírnějším a opožděnějším průběhu ekonomické krize v období po roce 2008 v oblasti kultury s tím, že reálný vzestup na úrovni makro i mikroekonomiky nastal až v roce 2014. Lze říci, že ekonomické výsledky kultury v roce 2017 vzestupný trend vývoje v zásadě potvrzují. I v tomto roce však pokračovaly náznaky poklesu efektivnosti hospodaření. V porovnání s rokem 2016 se významněji zvýšily např. finanční zdroje vstupující do kultury (o 8,3 %), podobně tak i tržby za vlastní výkony (o 8,2 %), stupeň soběstačnosti (o 0,9 p. b.) a v neposlední řadě také hrubá přidaná hodnota (o 2,6 %). Příznivě se meziročně vyvíjely i ukazatele zaměstnanosti a průměrných mezd (meziroční zvýšení o 5,2 %). Naopak s ohledem na předstih nákladů před výnosy poklesla zisková marže (o 0,7 p. b.) a snížily se investiční výdaje (o necelá 4 %).

Dalším poznatkem výše uvedené analýzy bylo zjištění, že oblasti tradiční kultury zaměřené spíše na publikum (kulturní dědictví, scénické a výtvarné umění) překonaly ekonomickou krizi snadněji než oblasti zaměřené především na trh (kulturní a kreativní průmysly). Také tomuto závěru uvedené dlouhodobé analýzy dal vývoj v roce 2017 za pravdu. Zatímco v letech 2011-13 dosahovala průměrná dynamika růstu hrubé přidané hodnoty v tradiční kultuře 6,0 %, tak v tržně orientovaných odvětvích to bylo jen 0,1 %, v období 2012-17 se tato tempa růstu sblížila na 5,6 % a 2,9 %.

Základní otázkou, na kterou by měl dát satelitní účet kultury odpověď, je původ, rozsah a užití finančních zdrojů v sektoru kultury. Z administrativních dat bylo zjištěno, že veřejný sektor se v roce 2017 podílel na příjmech kulturních institucí částkou 35,8 mld. Kč (tj. 14,2 %) s tím, že tyto prostředky plynuly zejména do oblasti kulturního dědictví, živé umělecké tvorby a do uměleckého vzdělávání. Podle šetření v domácnostech vzrostly výdaje směřující z rodinných rozpočtů do kultury, zejména do oblasti médií a živé tvorby a dosáhly 49,8 mld. Kč (tj. 19,7 % celkových zdrojů). Na rozdíl od poklesu podílu veřejných zdrojů (o 0,2 p. b.) a zdrojů neziskových institucí (také o 0,2 p. b.) se zvýšily absolutně i relativně zdroje vytvořené v podnicích (na 159,3 mld. Kč, a 1,7 p. b. na 63,2 % z celkových zdrojů). Zdroje pocházející ze zahraničí (1,7 mld. Kč) se v porovnání s rokem 2016 téměř o 15 % snížily. Celkové finanční zdroje uplatněné v kulturních institucích však celkově o 8,3 % (o 19,3 mld. Kč) meziročně vzrostly.

Výsledky roku 2017 dále potvrzují, že se jednotlivé kulturní oblasti významně liší stupněm uplatnění tržních principů a v této souvislosti také úrovní hospodaření, s tím související výší průměrných mezd, investiční aktivitou atd. Případné prohlubování této diferenciace bude zřejmě záviset na technickém rozvoji na straně jedné a rozsahem podpory neziskových aktivit (kulturní dědictví a část živé tvorby) z veřejných zdrojů na straně druhé.

Ekonomické výsledky je namístě – s ohledem na omezené možnosti finančních ukazatelů pro vyjádření rozsahu a kvality výkonu některých činností (např. péče o kulturní dědictví, vzdělávací činnost kulturních institucí, působení kultury a jejích hodnot na jedince i společnost) - doplnit ukazateli naturálními. Jako nejvhodnější mezi nimi se pro svou komplexnost jeví ukazatel počtu návštěvníků. Nutno dodat, že celková návštěvnost kulturních institucí v porovnání s rokem 2016 mírně vzrostla (o 0,2 %, viz tab. č. 13). Zvýšení návštěvnosti se týkalo většiny významných poskytovatelů služeb tradiční kultury. Hospodářské výsledky roku 2017 jsou v porovnání s předcházejícím rokem provázeny mírně vyšší tvorbou zisku (zvýšení z 15,3 na 15,6 mld. Kč tj. o 2 %), avšak snížením ziskové marže (z 6,8 % na 6,1 %,

tj. o 0,7 proc. bodu – viz tab. č. 3 a 10). Meziroční tempo celkových výdajů bylo vyšší než tempo příjmů (7,1 % oproti 6,7 %). Při mírně vyšších osobních nákladech (o 3,5%) se zvýšila výrazněji mezispotřeba (o 5,1%) a zejména ostatní nákladové položky (15,5 %). Příznivý byl naopak nárůst tržeb za vlastní výkony (o 8,2 %), který pozitivně ovlivnil zvýšení stupně soběstačnosti (o 0,9 p. b.).

z odvětvového pohledu byly celkové hospodářské výsledky ovlivněny zejména dalším meziročním snížením efektivnosti v kulturních průmyslech (tisk, audiovizuální a interaktivní média).

V makroukazatelích se porovnání se zpřesněnými údaji za rok 2016 při dynamickém růstu produkce (o 3,8 %) se ještě rychleji zvyšovala mezispotřeba (o 4,7 %) a hrubá přidaná hodnota tak vzrostla jen o necelé 2,6 %.

O postavení kultury v ekonomice jako celku svědčí skutečnost, že její podíl v několika významných ukazatelích osciluje (v poměrně širokém rozmezí) od 1,4 do 4,3 %.

Veřejné zdroje věnované kultuře představují 1,99 % celkových konsolidovaných výdajů veřejných rozpočtů a podíl výdajů domácností na kulturu k celkovým výdajům domácností dosahuje 3,7 %. Rozsah vynaložené živé práce v kultuře lze uvažovat v rozmezí od 1,8 % (měřeno mzdovými náklady) až po 4,3 % (měřeno počtem všech osob pracujících v kulturních institucích a činnostech). Konečně předběžně odhadovaný podíl hrubé přidané hodnoty a produkce v kultuře dosáhl 2,1 % a 2,03 %, zatímco podíl odhadované úrovně hrubého domácího produktu kultury svou výší tuto úroveň nedosahuje (1,37 % celostátního ukazatele). Jak je zřejmé z porovnání podílu kultury na ukazatelích vstupů (rozsahu živé práce) a výstupů (HPH a HDP), tento sektor v úrovni produktivity za ostatními odvětvími zaostává.

Pokud bychom však přidali na pomyslnou misku vah neměřitelnou část výkonů a společenského dosahu sektoru kultury, byl by jeho podíl jistě mnohem vyšší. To, co nelze finančně vyjádřit je však mimo naše možnosti. Je třeba se zabývat tím, co dokážeme ovlivnit a provádět žádoucí změny – zejména v oblasti statistických zjišťování – která nám umožní postupně zvyšovat rozsah kulturních aktivit zahrnutých do satelitního kulturního účtu a naopak snižovat stupeň jeho nepřesnosti.

5. Seznam zkratek

CZ-COICOP	Klasifikace individuální spotřeby
CZ-ISCO	Klasifikace zaměstnání
CZ-NACE	Klasifikace ekonomických činností
ČSÚ	Český statistický úřad
ESA	Evropský systém účtů
ESSnet Culture	European Statistical System Network on Culture
EUROSTAT	Statistický úřad Evropské unie
HDP	Hrubý domácí produkt
HPH	Hrubá přidaná hodnota
MK	Ministerstvo kultury
NI	Neziskové instituce
NIPOS	Národní informační a poradenské středisko pro kulturu
NÚLK	Národní ústav lidové kultury
SBS	Structural business statistics (Podniková strukturální statistika)
UNESCO	Organizace OSN pro vzdělání, vědu a kulturu
VŠPS	Výběrové šetření pracovních sil

6. Použité zdroje a literatura

1. Systém účtů kultury. Praha: NIPOS, 2011, 2014 a 2017.
2. Výsledky účtu kultury ČR za rok 2009 - 2015. Praha: NIPOS, 2011 – 2017.
3. Vyhodnocení časové řady výsledků satelitního účtu kultury ČR za období let 2010 – 2016. Praha: NIPOS, 2017.
4. ESSnet on Culture statistics 2009 – 2011, Task Force 1: Framework and definitions (Final Report 2011).
5. National report on public expenditure. Eries, 2004.
6. The Economy of Culture. Studie KEA European Affairs pro Evropskou komisi, (2006).
7. Statistická zjišťování ČSÚ a NIPOS a administrativní zdroje dat MF, MV, ČSSZ a Unie filmových distributorů a různá doplňková zjišťování provedená NIPOS.
8. Tabulky dodávek a užití ČSÚ za rok 2016 a 2017.
9. Klasifikace ekonomických činností (CZ-NACE). Praha: ČSÚ, 2008.

7. Tabulková příloha

Tabulka 1 Zdroje financování kultury podle kulturních oblastí v roce 2017 22

Tabulka 2 Umístění finančních zdrojů podle kulturních oblastí a poskytovatelů kulturních služeb v roce 2017 23

Tabulka 3 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle kulturních oblastí v roce 2017 24

Tabulka 4 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle poskytovatelů kulturních služeb v roce 2017 25

Tabulka 5 Makroekonomické ukazatele podle kulturních oblastí v roce 2017 (odhad) 26

Tabulka 6 Vybrané ukazatele v trojsektorovém členění kultury za rok 2017 (sl. 3 - 5 odhad) 27

Tabulka 7a Zaměstnanost a mzdy v kultuře v roce 2017 28

Tabulka 7b Zaměstnanost v kultuře podle kulturních oblastí v roce 2017 (s využitím Výběrového šetření pracovních sil) 29

Tabulka 8 Zdroje a rozsah investic kulturního sektoru v roce 2017 30

Tabulka 9 Zahraniční obchod se zbožím a službami kulturního sektoru v roce 2017 31

Tabulka 10 Analytická tabulka základních ukazatelů sektoru kultury za rok 2017 32

Tabulka 11 Časové řady vybraných ukazatelů kultury za vybraná léta 2010 - 17 33

Tabulka 12 Počet vybraných poskytovatelů kulturních služeb v roce 2017 34

Tabulka 13 Relativní vyjádření výkonu poskytovatelů kulturních služeb v naturálních ukazatelích v roce 2017 35

Poznámka:

- ležatá čárka na místě čísla značí, že se jev nevyskytoval
. tečka na místě čísla značí, že údaj není k dispozici nebo je nespolehlivý
x ležatý křížek na místě čísla značí, že zápis není možný z logických důvodů
0 nula se používá pro označení číselných údajů menších než polovina zvolené měřící jednotky
i. d. individuální data

Tabulka 1 Zdroje financování kultury podle kulturních oblastí v roce 2017

v tis. Kč

OBLAST	Ústřední vládní instituce	Místní vládní instituce	**Veřejný sektor celkem**	Přímé výdaje domácností	Nefinanční a finanční podniky [1)]	Nevládní neziskové instituce [1)]	**Soukromý sektor celkem**	Evropské strukturální fondy	Jiné mezinárodní instituce	**Ostatní svět celkem**	**ZDROJE CELKEM**
Kulturní dědictví	5 221 160	7 132 450	**12 353 610**	3 218 546	4 711 211	423 381	**8 353 138**	55 378	7 267	**62 645**	**20 769 393**
Interpretační umění	1 335 839	3 903 612	**5 239 451**	2 977 077	4 388 633	194 109	**7 559 819**	43 933	33 261	**77 194**	**12 876 464**
Výtvarné umění	32 898	47 508	**80 406**	2 744 562	6 698 870	14 109	**9 457 541**	6 827	5 044	**11 871**	**9 549 818**
Periodický a neperiodický tisk	33 320	20 253	**53 573**	11 480 896	21 026 084	280	**32 507 260**	2 037	129	**2 166**	**32 562 999**
Audiovizuální a interaktivní média	1 306 445	940 791	**2 247 236**	22 049 977	17 681 962	4 597 129	**44 329 068**	5 502	1 550 000	**1 555 502**	**48 131 806**
Architektura	.	.	.	177 774	24 784 249	269	**24 962 292**	0	0	**0**	**24 962 292**
Reklama	.	.	.	108 960	79 540 071	0	**79 649 031**	0	0	**0**	**79 649 031**
Umělecké vzdělávání	18 016	7 363 193	**7 381 209**	1 109 370	0	0	**1 109 370**	11	0	**0**	**8 490 579**
Správa a podpora kulturních činnosti	1 869 147	28 123	**1 897 270**	166 866	481 323	438 951	**1 087 140**	93	0	**93**	**2 984 503**
Neznámá oblast	304 430	6 231 787	**6 536 217**	5 720 638	0	0	**5 720 638**	0	0	0	**12 256 855**
CELKEM	**10 121 255**	**25 667 717**	**35 788 972**	**49 754 666**	**159 312 403**	**5 668 228**	**214 735 297**	**113 781**	**1 595 701**	**1 709 471**	**252 233 740**

[1)] Celkové příjmy jsou sníženy o příjmy z veřejného sektoru, domácností, mezinárodního prostředí, zaplacené daně a zvýšeny (sníženy) o změnu stavu úvěrů apod.

Tabulka 2 Umístění finančních zdrojů podle kulturních oblastí a poskytovatelů kulturních služeb v roce 2017

v tis. Kč

OBLAST	Historické památky	Muzeum a galerie	Archívy	Knihovny	Divadla	Hudební soubory	Kulturní domy	Výstavní sály	Rozhlas	Televize	Školy uměl. vzděl.	Org. ochrany autor. práv	Ostatní posky-tovatelé	**C E L K E M**
Kulturní dědictví	3 095 262	7 132 655	1 903 145	3 492 894	x	x	x	x	x	x	x	x	5 145 437	**20 769 393**
Interpretační umění	x	x	x	x	6 444 798	1 305 166	3 409 062	x	x	x	x	x	1 717 438	**12 876 464**
Výtvarné umění	x	x	x	x	x	x	x	830 417	x	x	x	x	8 719 401	**9 549 818**
Audiovizuální a in-teraktivní média	x	x	x	x	x	x	x	x	4 500 134	19 828 794	x	x	23 802 878	**48 131 806**
Umělecké vzdělá-vání	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	935 759	x	7 554 820	**8 490 579**
Správa a podora kulturní činnosti	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	566 764	2 417 739	**2 984 503**
Neznámá oblast	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	x	149 431 177	**149 431 177**
C E L K E M	**3 095 262**	**7 132 655**	**1 903 145**	**3 492 894**	**6 444 798**	**1 305 166**	**3 409 062**	**830 417**	**4 500 134**	**19 828 794**	**935 759**	**566 764**	**198 788 890**	**252 233 740**

Zdroje dle poskytovatelů jsou propočteny z celkových příjmů zvýšených o dotace na investice a vlastní vklady a zvýšených či snížených o změnu stavu úvěrů a půjček a snížených o zaplacené daně z příjmů.

Tabulka 3 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle kulturních oblastí v roce 2017

v tis. Kč

OBLAST	Příjmy (výnosy) celkem	z toho: tržby za vlastní výkony	Výdaje (náklady) celkem	v tom			Rozdíl příjmů (výnosů) a výdajů (nákladů)
				spotřeba materiálu, energie, zboží a služeb	osobní náklady	ostatní výdaje (náklady)	
Kulturní dědictví	**20 932 946**	10 252 064	**20 610 733**	6 520 357	7 741 830	6 348 546	**322 213**
Interpretační umění	**12 999 112**	4 660 938	**13 188 539**	5 374 485	5 887 494	1 926 560	**-189 427**
Výtvarné umění	**10 152 064**	9 188 800	**8 471 330**	5 343 805	1 248 838	1 878 687	**1 680 734**
Periodický a neperiodický tisk	**39 272 153**	37 682 728	**36 286 709**	18 026 133	6 645 863	11 614 713	**2 985 444**
Audiovizuální a interaktivní média	**46 812 186**	37 100 728	**44 483 075**	26 665 984	6 134 622	11 682 469	**2 329 111**
Architektura	**25 518 946**	24 373 069	**22 193 885**	16 746 132	3 841 535	1 606 218	**3 325 061**
Reklama	**80 832 684**	76 216 166	**75 865 377**	51 335 634	8 345 512	16 184 231	**4 967 307**
Umělecké vzdělávání	**951 754**	568 109	**790 867**	373 479	342 772	74 616	**160 887**
Správa a podpora kulturní činnosti	**2 801 242**	1 127 411	**2 773 738**	945 433	1 588 938	239 367	**27 504**
C E L K E M	**240 273 087**	**201 170 013**	**224 664 253**	**131 331 442**	**41 777 404**	**51 555 407**	**15 608 834**

Tabulka 4 Příjmy a výdaje kulturních institucí podle poskytovatelů kulturních služeb v roce 2017

v tis. Kč

POSKYTOVATEL	Příjmy (výnosy) celkem	z toho tržby za vlastní výkony	Výdaje (náklady) celkem	v tom			Rozdíl příjmů (výnosů) a výdajů (nákladů)
				spotřeba materiálu, energie, zboží a služeb	osobní náklady	ostatní výdaje (náklady)	
Historické památky	**3 007 943**	1 986 271	**2 825 145**	1 207 080	1 037 540	580 525	**182 798**
Muzea a galerie	**6 144 363**	1 432 085	**6 010 514**	1 956 820	2 879 679	1 174 015	**133 849**
Archivy	**1 628 968**	94 875	**1 974 772**	783 380	1 122 445	68 947	**-345 804**
Knihovny	**3 439 866**	206 408	**3 562 921**	1 155 536	2 174 717	232 668	**-123 055**
Divadla	**6 191 241**	2 193 201	**6 216 252**	3 119 482	2 762 048	334 722	**-25 011**
Hudební soubory	**1 298 416**	373 566	**1 265 168**	419 628	761 661	83 879	**33 248**
Festivaly	**1 523 756**	628 241	**1 533 842**	937 028	506 604	90 210	**-10 086**
Kulturní domy	**3 223 798**	1 103 646	**3 307 476**	1 637 461	1 244 712	425 303	**-83 678**
Výstavní sály	**801 413**	361 862	**807 710**	436 150	282 720	88 840	**-6 297**
Rozhlas (jen rozhlasové vysílání)	**4 522 975**	2 831 839	**4 480 203**	1 764 995	1 484 930	1 230 278	**42 772**
Televize (jen televizní vysílání)	**20 219 844**	14 147 109	**19 820 748**	9 016 823	3 343 622	7 460 303	**399 096**
Ostatní poskytovatelé	**188 270 504**	175 810 910	**172 859 502**	108 897 059	24 176 726	39 785 717	**15 411 002**
C E L K E M	**240 273 087**	**201 170 013**	**224 664 253**	**131 331 442**	**41 777 404**	**51 555 407**	**15 608 834**

Tabulka 5 Makroekonomické ukazatele podle kulturních oblastí v roce 2017 (odhad)

v tis. Kč b. c.

OBLAST	Produkce organizací s převažující kulturní činností (v z. c.) [1]	Mezispotřeba organizací s převažující kulturní činností (v k. c.) [2]	Hrubá přidaná hodnota organizací s převažující kulturní činností	Podíl jednotlivých oblastí na celkové hrubé přidané hodnotě v %	Produkce kulturního zboží a služeb organizací s převažující ne-kulturní činností
Kulturní dědictví	16 707 146	6 332 024	10 375 123	10,9	.
Interpretační umění	16 011 160	7 243 489	8 767 671	9,2	.
Výtvarné umění	10 799 926	6 851 341	3 948 586	4,2	.
Periodický a neperiodický tisk	31 411 131	18 913 702	12 497 429	13,1	.
Audiovizuální a interaktivní média	56 334 652	30 522 015	25 812 637	27,2	.
Architektura	24 852 906	17 011 872	7 841 033	8,2	.
Reklama	65 850 068	49 378 082	16 471 986	17,3	.
Umělecké vzdělávání	8 937 966	1 860 492	7 077 474	7,5	.
Správa a podpora kulturní činnosti	3 481 391	1 178 051	2 303 341	2,4	.
C E L K E M	**234 386 346**	**139 291 068**	**95 095 280**	**100,0**	**74 209 770**

[1)] základní ceny

[2)] kupní ceny

Tabulka 6 Vybrané ukazatele v trojsektorovém členění kultury za rok 2017 (sl. 3 - 5 odhad)

v tis. Kč

SEKTOR – OBLAST		Příjmy (výnosy) celkem	Výdaje (náklady) celkem	Hodnota produkce (v mil. Kč)[1]	Mezi-spotřeba (v mil. Kč)[1]	Hrubá přidaná hodnota (v mil. Kč)[1]	Počet zaměstn. (přepoč.) v os.	Výdaje na investice	Export zboží a služeb [2]	Import zboží a služeb	Počet právnických a fyzických osob	Nace
a	b	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
KULTURNÍ SEKTOR	Kulturní dědictví	20 932 946	20 610 733	16 707 146	6 332 024	10 375 123	18 772	2 266 000	76 657	333 576	10 359	91.01, 02, 03, 47.78, 79 3)
	Interpretační umění	12 999 112	13 188 539	16 011 160	7 243 489	8 767 671	14 558	625 227	1 349 399	1 377 349	7 784	90.01,02,04
	Výtvarné umění [4]	5 476 705	4 502 852	6 113 997	3 516 278	2 597 719	1 996	255 269	590 288	950 101	9 998	74.20,90.03
	Umělecké vzdělávání	951 754	790 867	8 937 966	1 860 492	7 077 474	696	30 296	.	.	1 058	85.52
	Umělecká řemesla	923 719	807 368	829 392	466 345	363 047	1 254	3 449	1 399 931	2 404 532	1 100	odd. 14, 15, 16, 23, 25, 31, 32, 43 (část)
	Sektor celkem	**41 284 236**	**39 900 359**	**48 599 661**	**19 418 627**	**29 181 034**	**37 276**	**3 180 241**	**3 416 275**	**5 065 558**	**30 299**	–
KULTURNÍ PRŮMYSLY	Film a video	18 705 339	17 582 070	23 071 323	14 055 926	9 015 397	1 461	1 560 232	12 637 042	8 682 969	1 632	59.11,12,13,14, 77.22, 47.63 (část)
	Hudba	2 094 101	1 729 829	2 418 143	1 063 267	1 354 876	224	91 744	4 271 120	3 338 625	2 726	59.20, 47.63 (část) 3)
	Rozhlas	4 522 975	4 480 203	5 421 833	2 461 082	2 960 752	1 929	142 930	.	624 095	59	60.10
	Televize	20 219 844	19 820 748	24 238 167	12 572 918	11 665 248	3 974	2 027 646	76 369	6 266	125	60.20
	Knihy a tisk	39 272 153	36 286 709	31 411 131	18 913 702	12 497 429	14 221	1 615 710	14 219 919	12 523 223	39 488	58.11,13,14,63.91,74.30,47.61,62 3)
	Videohry	1 269 927	870 225	1 185 186	368 822	816 365	439	639 648	.	.	178	58.21
	Sektor celkem	**86 084 339**	**80 769 784**	**87 745 784**	**49 435 717**	**38 310 067**	**22 248**	**6 077 910**	**31 204 450**	**25 175 178**	**44 208**	**–**
KREATIVNÍ PRŮMYSLY	Architektura	25 518 946	22 193 885	24 852 906	17 011 872	7 841 033	7 166	1 192 060	443 741	246 592	22 057	71.11
	Reklama	80 832 684	75 865 377	65 850 068	49 378 082	16 471 986	13 929	3 116 350	11 342 468	12 549 445	232	73.11
	Design	3 751 640	3 161 110	3 856 537	2 868 717	987 820	846	124 610	303 326	544 605	3 508	74.10
	Sektor celkem	**110 103 270**	**101 220 372**	**94 559 511**	**69 258 672**	**25 300 839**	**21 941**	**4 433 020**	**12 089 535**	**13 340 642**	**25 797**	**–**
Správa a podpora kulturních činnosti		**2 801 242**	**2 773 738**	**3 481 391**	**1 178 051**	**2 303 341**	**3 157**	**11 532**	.	.	**196**	84.11, 12 (část), 94.99.2
KULTURA C E L K E M		**240 273 087**	**224 664 253**	**234 386 348**	**139 291 067**	**95 095 281**	**84 622**	**13 702 703**	**46 710 260**	**43 581 378**	**100 500**	–

[1] odhad na základě vlastních propočtů z údajů národního účetnictví

[2] za rozhlasové a televizní vysílání jsou k dispozici pouze individuální data, která nelze zveřejnit

[3] údaje za maloobchod se vztahují jen ke sloupcům 1 až 7 a 10

[4] bez designu a uměleckých řemesel

Tabulka 7a Zaměstnanost a mzdy v kultuře v roce 2017

POSKYTOVATEL	Povolání kulturního charakteru prováděné v organizaci s převažující kulturní činností	Povolání "nekulturního" charakteru prováděné v organizaci s převažující kulturní činností	Povolání kulturního charakteru prováděné v organizaci s převažující jinou než kulturní činností	Dobrovolníci	Neznámý charakter povolání	C E L K E M		
						Počet zaměstnanců celkem	Mzdy v tis. Kč	Průměrná mzda v Kč
Historická památka	389	.	.	970	2 025	2 414	675 297	23 312
Muzeum a galerie	3 148	.	.	1 538	3 552	6 700	1 982 153	24 654
Archiv	.	.	.	.	2 679	2 679	821 237	25 546
Knihovna	3 226	.	.	2 679	2 071	5 297	1 507 265	23 713
Divadlo	4 960	.	.	3 608	2 203	7 163	2 183 256	25 400
Kulturní dům	1 668	.	.	2 636	1 598	3 266	814 504	20 782
Nakladatelství/vydavatelství	7 325	.	.	.	2 531	9 856	5 106 485	27 266
Film a video	.	.	.	.	1 512	1 512	565 204	31 151
Rozhlas	1 021	.	.	.	908	1 929	922 491	39 852
Televize	3 606	.	.	.	368	3 974	2 138 941	44 853
Organizace ochrany autorských práv a podpora kultury	.	.	.	.	369	369	155 457	35 108
Ostatní poskytovatelé	.	.	.	.	39 463	39 463	11 198 220	23 647
C E L K E M	**25 343**	.	.	**11 431**	**59 279**	**84 622**	**28 070 510**	**27 643**

Tabulka 7b Zaměstnanost v kultuře podle kulturních oblastí v roce 2017 (s využitím Výběrového šetření pracovních sil)

OBLAST	Povolání kulturního charakteru prováděné v organizaci s převažující kulturní činností	Povolání „ne-kulturního“ charakteru prováděné v organizaci s převažující kulturní činností	Povolání kulturního charakteru prováděné v organizaci s převažující jinou než kulturní činností [1]	Počet pracujících osob celkem [2]	z toho		
					podnikatelé	zaměstnanci na pracovní smlouvy či dohody	z toho zaměstnanci na plný úvazek
Kulturní dědictví	10 988	14 088	.	25 076	3 074	21 714	17 778
Interpretační umění	10 906	7 191	.	18 097	5 860	12 057	9 604
Výtvarné umění	19 635	3 344	.	22 979	18 841	4 138	4 105
Periodický a neperiodický tisk	11 916	15 698	.	27 614	10 580	16 936	13 526
Audiovizuální a interaktivní média	12 761	6 771	.	19 532	5 378	14 154	12 450
Architektura	7 452	16 315	.	23 767	12 897	10 870	9 795
Reklama	5 118	26 433	.	31 551	11 553	19 873	15 559
Umělecké vzdělávání	8 914	3 583	.	12 497	2 095	10 402	7 478
Správa a podpora kulturní činnosti [3]	.	.	.	.	.	.	.
Nezařazeno do žádné oblasti	.	.	45 404	45 404	13 485	31 876	27 612
C E L K E M	**87 690**	**93 423**	**45 404**	**226 517**	**83 763**	**142 020**	**117 907**

[1] Část vybraných povolání se prolíná různými kulturními oblastmi a není proto možné s jistotou určit, do které oblasti spadají (např. herci mohou spadat jak do oblasti interpretačního umění v rámci svých divadelních aktivit, tak do oblasti audiovizuálních a interaktivních médií v rámci aktivit spojených s filmem či do oblasti reklamy). Proto nejsou kulturní povolání mimo kulturní organizace zařazena do konkrétní oblasti a jsou analyzována pouze jako celek.

[2] Počet pracujících osob zahrnuje zaměstnance (na základě pracovní smlouvy či dohody), podnikatele (se zaměstnanci či bez zaměstnanců) a pomáhající rodinné příslušníky. Pomáhající rodinní příslušníci nejsou zahrnuti v podrobnějším členění.

[3] Údaje o zaměstnanosti v rámci správních činností spojených s kulturou a činností organizací na podporu kultury nelze v čtyřmístném členění NACE z Výběrového šetření pracovních sil získat.

Tabulka 8 Zdroje a rozsah investic kulturního sektoru v roce 2017

v **tis. Kč**

POSKYTOVATEL	**Investice v kulturním sektoru**	**Zdroje investic**				Z celkových investic	
		státní	ze zahraničí	z toho: EU	vlastní a jiné	hmotný majetek	nehmotný majetek
Historická památka	**252 306**	110 040	9 086	9 086	133 180	167 450	84 856
Muzeum a galerie	**1 167 583**	911 605	23 282	23 282	232 696	1 140 687	26 896
Archiv	**339 501**	274 193	0	0	65 308	331 348	8 153
Knihovna	**239 440**	184 582	55	55	54 803	201 791	37 649
Divadlo	**342 774**	234 940	442	442	107 392	335 970	6 804
Koncertní sál (hud.tělesa, folk. soubory a festivaly)	**38 183**	12 587	0	0	25 596	38 183	0
Kulturní domy	**222 031**	79 272	2 678	2 678	140 081	210 230	11 801
Výstavní sál	**29 840**	16 895	394	387	12 551	21 280	8 560
Rozhlas	**142 930**	0	0	0	142 930	122 928	20 002
Televize	**2 027 646**	17 584	0	0	2 010 062	922 140	1 105 506
Ostatní poskytovatelé	**8 900 469**	21 319	8 686	8 557	8 870 464	7 125 803	1 774 666
C E L K E M	**13 702 703**	**1 863 017**	**44 623**	**44 487**	**11 795 063**	**10 617 810**	**3 084 893**

Tabulka 9 Zahraniční obchod se zbožím a službami kulturního sektoru v roce 2017

v tis. Kč

KULTURNÍ OBLAST	Geografické členění								
	EU		USA		OSTATNÍ SVĚT		CELKEM		
	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	VÝVOZ	DOVOZ	SALDO
Kulturní dědictví	36 820	225 591	22 251	81 610	17 586	26 375	**76 657**	**333 576**	**-256 919**
Interpretační umění	795 935	533 148	64 992	316 621	488 472	527 580	**1 349 399**	**1 377 349**	**-27 950**
Výtvarné umění	1 851 390	2 654 133	88 810	149 926	353 355	1 095 179	**2 293 555**	**3 899 238**	**-1 605 683**
Periodický a neperiodický tisk	13 253 440	9 847 758	125 880	135 516	840 599	2 539 949	**14 219 919**	**12 523 223**	**1 696 696**
Audiovizuální a interaktivní média	11 555 128	10 651 102	1 959 408	1 354 736	3 469 995	646 117	**16 984 531**	**12 651 955**	**4 332 576**
Architektura	296 813	237 853	123	2 476	146 805	6 263	**443 741**	**246 592**	**197 149**
Reklama	10 131 176	9 349 660	293 473	246 278	917 819	2 953 507	**11 342 468**	**12 549 445**	**-1 206 977**
Umělecké vzdělávání	.	.	.	.	.	.	.	.	.
Správa a podpora kulturní činnosti	.	.	.	.	.	.	.	.	.
C E L K E M	**37 920 702**	**33 499 245**	**2 554 937**	**2 287 163**	**6 234 631**	**7 794 970**	**46 710 270**	**43 581 378**	**3 128 892**

Tabulka 10 Analytická tabulka základních ukazatelů sektoru kultury za rok 2017

v tis. Kč, v %

OBLAST / SEKTOR		VEŘEJNÉ ZDROJE		ÚROVEŇ HOSPODAŘENÍ		HRUBÁ PŘIDANÁ HODNOTA		ZAMĚSTNANCI		MZDY		INVESTICE	
		v tis. Kč	podíl na sektoru v %	stupeň soběstačnosti v %	zisková marže v %	v mil. Kč	podíl na sektoru v %	počet	podíl na sektoru v %	průměrná měsíční mzda v Kč	index k prům. mzdě sektoru	V tis. Kč	podíl krytý dotacemi a granty v %
Kulturní dědictví		12 353 610	34,6	49,7	1,4	10 375	10,9	18 772	22,2	23 708	85,8	2 266 000	66,9
Interpretační umění		5 239 451	14,6	35,3	x	8 768	9,2	14 558	17,2	21 500	77,8	625 227	53,0
Výtvarné umění		80 406	0,2	108,5	16,0	3 949	4,2	4 096	4,8	17 643	63,8	383 328	6,9
Periodický a neperiodický tisk		53 573	0,1	103,8	6,8	12 497	13,1	14 221	16,8	32 490	117,5	1 615 710	0,8
Audiovizuální a interaktivní média		2 247 236	6,3	83,4	4,2	25 813	27,2	8 027	9,5	40 742	147 4	4 462 200	5,4
Architektura		0	0,0	109,8	11,6	7 841	8,2	7 166	8,5	31 329	113,3	1 192 060	0,8
Reklama		0	0,0	100,5	5,1	16 472	17,3	13 929	16,5	33 112	119,8	3 116 350	0,0
Umělecké vzdělávání		7 381 209	20,6	71,8	24,5	7 077	7,5	696	0,8	26 141	94,6	30 296	0,2
Správa a podpora kulturní činnosti a neznámá oblast		8 433 487	23,6	40,6	1,3	2 303	2,4	3 157	3,7	28 722	103,9	11 532	0,0
C E L K E M		**35 788 972**	**100,0**	**89,5**	**6,1**	**95 095**	**100,0**	**84 622**	**100,0**	**27 643**	**100,0**	**13 702 703**	**14,0**
z toho	Kulturní sektor	25 049 788	70,0	52,9	5,9	29 181	30,7	37 276	44,1	22 242	80,5	3 180 241	58,8
	Kulturní průmysly	2 300 809	6,4	92,6	5,5	38 310	40,3	22 248	26,3	32 107	116,1	6 077 910	0,6
	Kreativní průmysl	62 243	0,2	102,9	7,0	25 301	26,6	21 941	25,9	32 137	116,3	4 433 020	0,3
	Správa a podpora kulturní činnosti	**1 897 270**	**5,3**	**40,6**	**1,3**	**2 303**	**2,4**	**3 157**	**3,7**	**28 722**	**103,9**	**11 532**	**0,0**

Tabulka 11 Časové řady vybraných ukazatelů kultury za vybraná léta 2010 - 17

v mil. Kč

UKAZATEL	2010	2012	2014	2015	2016	2017	Index 2017/2016 v %	Index 2017/2010 v %
Veřejné zdroje c e l k e m	36 283	34 322	35 881	34 282	33 600	35 789	106,5	98,6
Náklady c e l k e m	219 816	205 850	193 500	201 846	209 835	224 664	107,1	102,2
Výnosy c e l k e m	229 110	217 971	208 191	218 448	225 133	240 273	106,7	104,9
Stupeň soběstačnosti v %	87,1	84,9	89,4	87,9	88,6	89,5	101,0	102,8
Počet zaměstnanců v os.	87 018	79 785	80 740	89 330	90 946	84 622	93,0	97,2
Průměrná hrubá měsíční mzda v Kč	24 406	24 982	25 588	25 966	26 279	27 643	105,2	113,3
Investice v mil. Kč	13 748	10 369	12 067	13 578	14 266	13 703	96,1	99,7
Hrubá přid.hodnota v mld. Kč [1)]	86,1	81,0	82,0	89,5	92,7	95,1	102,6	110,5
Hrubý dom. produkt v mld. Kč [1)]	59,5	53,9	58,1	62,7	64,2	68,9	107,3	115,8
Podíl kult. na hr. přid. hod. v % [1)]	2,40	2,22	2,10	2,16	2,16	2,10	97,2	87,5
Podíl kultury na HDP v % [1)]	1,50	1,33	1,35	1,36	1,35	1,37	101,5	91,3

[1)] využita výrobní metoda propočtu HDP; za rok 2017 - odhad z předběžných dat

Tabulka 12 Počet vybraných poskytovatelů kulturních služeb v roce 2017

POSKYTOVATEL	Kulturní podniky a instituce **c e l k e m**	v tom		
		státní	soukromé	ostatní
Památkový objekt zpřístupněný za vstupné	**318**	214	51	53
Muzeum a galerie (muzea výtvarných umění)	**477**	378	54	45
Výstavní síň	**278**	101	96	81
Knihovna veřejná	**5 339**	5 339	0	0
Divadlo	**243**	78	55	110
Hudební těleso	**42**	12	8	22
Rozhlas	**52**	2	50	-
Televize	**133**	13	120	-
Festivaly	**487**	147	94	246
Kulturní domy	**596**	512	29	55
Vydavatelé neperiodického a periodického tisku	**1 115**	92	904	119
C E L K E M	**9 080**	**6 888**	**1 461**	**731**

Tabulka 13 Relativní vyjádření výkonu poskytovatelů kulturních služeb v naturálních ukazatelích v roce 2017

POSKYTOVATEL	Počet návštěv kulturních zařízení na 10 tis. osob	Počet vydaných titulů / náklad na 10 tis. osob	Počet vysílacích hodin na 1 držitele vys. licence	Index 2017/2016 v %
Historické památky	13 373	x	x	99,1
Muzea a galerie	12 746	x	x	102,2
Knihovny	22 818	x	x	103,0
Výstavní sály	2 315	x	x	112,1
Kina	14 398	x	x	97,4
Divadla	7 531	x	x	100,3
Koncertní sály (soubory a festivaly)	3 236	x	x	93,4
Nakladatelství a vydavatelství	x	13,6 / 566 984	x	61,8 / 88,5
Rozhlas	x	x	13 771	82,0
Televize	x	x	10 649	98,7
Kulturní domy	9 717	x	x	97,0
C E L K E M	**86 134**	**13,6 / 566 984**	**24 420**	**100,2 (1)**

(1) zahrnuje pouze návštěvnost